

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlen tőkebefektetési folyamatokról

2012. január 24.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlen tőkebefektetések (FDI) magyarországi állománya meghaladja a 63,6 milliárd eurót, és egy főre vetítve az egyik legmagasabb a kelet-közép-európai térségben.
- A befektetések döntő része a szolgáltató ágazatokba és a versenyképes feldolgozóipari ágazatokba (járműgyártás, számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása) áramlott.
- A Magyarországon végrehajtott közvetlen tőkebefektetések állományának 75,8%-a az Európai Unióból, 23,4%-a Németországból származik.
- 2010-ben 1 378 millió euró értékű külföldi közvetlen tőkebefektetés valósult meg Magyarországon, ami 235 millióval több az előző évinél.
- 2011 első három negyedében a külföldi közvetlen tőkebefektetések egyenlege -954 millió euró volt Magyarországon, 765 millióval kedvezőtlenebb az előző év azonos időszakánál. A kedvezőtlen adat két egyedi tőke kivonási tranzakcióra vezethető vissza.
- 2011-ben becslésünk szerint a teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetés meghaladhatta az 1 milliárd eurót. 2012-ben 3 milliárd euró körüli, középtávon pedig évi átlag 4 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Részletes áttekintés

A magyar gazdaság 1990 óta végbement **sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlen tőkebefektetések.** A külföldi közvetlen tőkebefektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a **termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez;** emellett a (nem adósságeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a **külső finanszírozásban.**

A külföldi közvetlen tőkebefektetések magyarországi állománya 2011 harmadik negyedévének végén meghaladta a **63,6 milliárd eurót;** ebből 55,6 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 8 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. (A június végéhez képest történt jelentős (euróban számított) állománycsökkenés fő oka a forint 10%-os gyengülése.) A 6 370 eurós **egy főre eső magyarországi állomány** – Csehország (9 584 euró) és Szlovákia (2011. június végén 7 054 euró) után – **a harmadik legmagasabb a közép-európai térségben.** Lengyelország (3 833 euró) és Románia (2 485 euró) lemaradása továbbra is jelentős.

A Magyarországon végrehajtott **külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának legnagyobb része** (15,7 milliárd euró, 23,4%) **Németországból származik.** (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország és ágazatok szerint bontott adatai 2010 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Hollandiának (11,7 milliárd euró, 17,5%), Ausztriának (8,6 milliárd euró, 12,9%), Luxemburnak (5,4 milliárd euró, 8,1%), Franciaországnak (3,3 milliárd euró, 5%) és az USA-nak (3,1 milliárd euró, 4,6%). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas holland, illetve luxemburgi befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében **a közvetlen tőkebefektetések állományának 75,8%-a származik az Európai Unióból.**

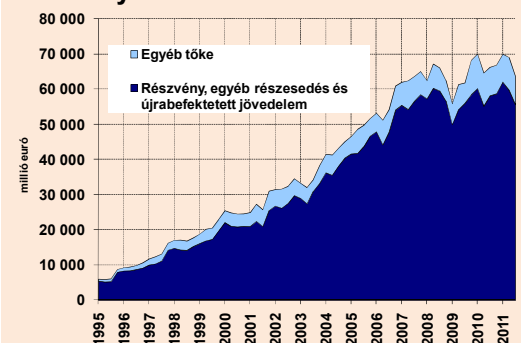
A **külföldi befektetések állományának közel kétharmada (TEÁOR'08 szerint) a szolgáltató ágazatokhoz kötődik** (2010 végi adatok szerint 42,6 milliárd euró, 63,6%); a kereskedelem, javítás (8,8 milliárd euró, 13,1%), az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (8,3 milliárd euró, 12,5%) ágazatban, a bankszektorban (5,5 milliárd euró, 8,2%), az ingatlanügyletek (5,1 milliárd euró, 7,6%), a távközlés (4 milliárd euró, 5,9%) és a szállítás-raktározás (1,4 milliárd euró, 2,1%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlen tőkebefektetés. A **feldolgozóiparban a**

Főbb mutatók

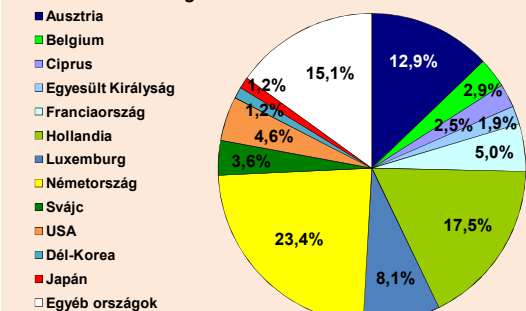
	Jan. 24.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	63 609	2011. III. né.
FDI-beáramlás ²	-954	2011. I-III. né.
FDI-beáramlás ²	1 378	2010
Globális FDI-áramlás ³	1 509	2011
Globális FDI-áramlás ³	1 290	2010

1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának megoszlása (2010 végén) Származási országok szerint

befektetések 25,4%-a található (17 milliárd euró); ezen belül is a **járműgyártásban** (3,5 milliárd euró, 5,2%), a **számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában** (1,7 milliárd euró, 2,6%), az **élelmiszeriparban** (1,6 milliárd euró, 2,4%), a **gyógyszeriparban** (1,4 milliárd euró, 2%), a fémiparban (1,2 milliárd euró, 1,7%), a gumi- és műanyag termék gyártásában (941 millió euró, 1,4%), illetve a gépgyártásban (903 millió euró, 1,3%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya nőtt, míg a szolgáltató ágazatoké csökkent 2009 végéhez képest.

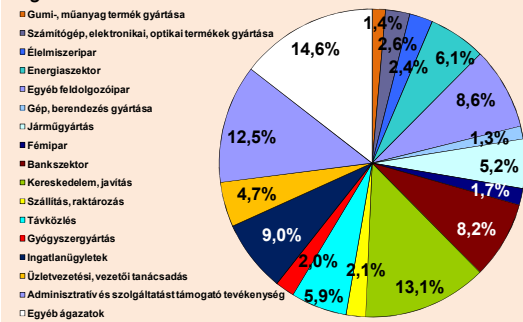
A 2000-2009-es adatok szerint az éves külföldi közvetlen tőkebefektetések átlagos értéke 3,6 milliárd eurót tett ki. **2010-ben a beáramlás egyenlege 1 378 millió euró** volt, ami 235 millióval magasabb az egy évvel korábbinál, de így is 1995 óta a második legalacsonyabb volt. A nem adóssággeneráló beáramlásban belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 2 682 millió euró** (az előző évinél 4,4 milliárddal kedvezőbb) volt, míg az **újra befektetett jövedelemé 89 millió euró** (az előző évinél 282 millióval kedvezőbb, de így is 1995 óta a harmadik legkedvezőtlenebb) volt. A részvény és egyéb részesedés drasztikus egyenlegjavulása, illetve a 2009. évi negatív egyenlege egy 2009. évi, egyedi, több mint 4 milliárd euró értékű tranzakció sorozatnak köszönhető, amelynek keretében a részvénytőke kivonásával párhuzamosan hasonló összegű egyéb tőkét (tulajdonosi hitelt) vont be a külföldi tulajdonos. Az adóssággeneráló **egyéb tőke mozgások egyenlege -1 393 millió euró** volt. A minden eddiginél kedvezőtlenebb egyenleg döntően annak köszönhető, hogy az anyavállalatok által a leányvállalatoknak nyújtott tulajdonosi hitelek összege 2,8 milliárd euróval elmaradt a leányok által az anyáknak visszafizetett hitelek összegétől.

2011 első három negyedében a beáramlás egyenlege -954 millió euró volt, ami az eddigi legkedvezőtlenebb első három negyedévi adat. **A kedvezőtlen adatok kapcsán kiemelendő ugyanakkor két egyedi tranzakció** (a Mol-részvények júliusi állami megvásárlása (1,9 milliárd euró), illetve a Nokia osztalékfizetése (800 millió euró)), **amelyek összességében 2,7 milliárd eurós tőkekiáramlással jártak.** A nem adóssággeneráló beáramlásban belül a **részvényformájú befektetések egyenlege -978 millió euró** (az előző év azonos időszakánál 2,9 milliárddal kedvezőtlenebb) volt, míg az **újra befektetett jövedelemé 172 millió euró** (az előző év azonos időszakánál 714 millióval kedvezőbb) volt. Az **egyéb tőke mozgások egyenlege -149 millió euró** volt. Az egyéb tőke mozgások közül kiemelendő az elszámolási, illetve a cash-pool-számlák 2 081 millió eurós, illetve a tulajdonosi hitelek -1 578 millió euró egyenlege.

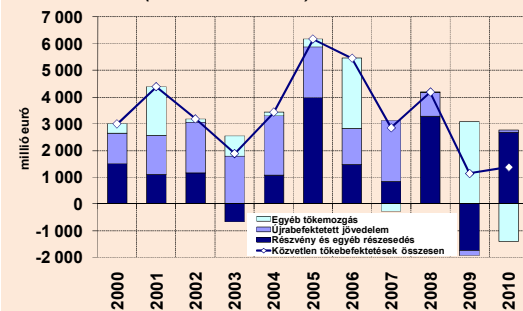
Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – **jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt**, ami természetes velejárója a külföldi közvetlen tőkebefektetések állományára 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének; a **2010. évi részvényjövödelmek aránya a nem adóssággeneráló befektetések állományához viszonyítva 6,7% volt**, ami az előző évinél 1 százalékponttal magasabb, míg az előző öt év átlagánál (8,9%) alacsonyabb volt. 1995-2000 között az újra befektetett jövödelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a **külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként**, aminek folyamánként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszer – negatív lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatív pozitív elmozdulás volt tapasztalható, mivel az adózott eredmény (3 905 millió euró) növekedése meghaladta az osztalékét (3 816 millió euró), az újra befektetett jövedelem továbbra is alacsony szinten maradt, és az újrabefektetési hányad mindössze 2,3%-ot ért el. **2011 első három negyedében az MNB becslése szerint tovább nőtt az adózott eredmény (3 182 millió euróra) az előző év azonos időszakához (2 916 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 3 458 millió euróról 3 010 millióra csökkent.** Ennek eredményeként – 2008-2010 azonos időszakához képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem (becsült) egyenlege (172 millió euróra).

A közvetlen tőkebefektetések jövödelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövödelmeinek** az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövödelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2010-ben 1 490 millió euró volt, ami az előző évinél 149 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2010 végi tartozásállományának 5,1%-át tette ki. A bevétel (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2010-ben 322 millió euró volt, ami az előző évinél 229 millióval alacsonyabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 378 millióval magasabb, 1 168 millió euró volt 2010-ben.** Az egyéb tőke nettó jövödelmi kiadása ugyanakkor továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövödelmi kiadásától, annak 29,9%-át érte el 2010-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány). 2011

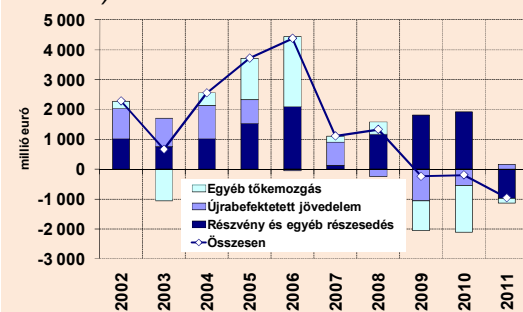
Ágazatok szerint

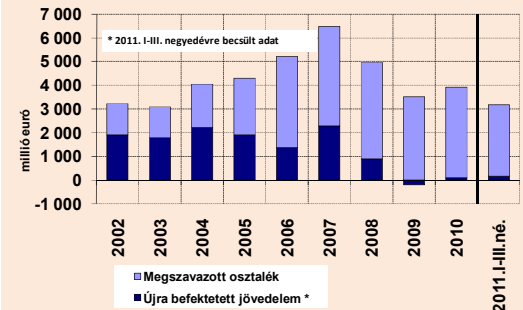
A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Éves adatok!)

A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Első három negyedévi adatok!)

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlen tőkebefektetések jövödelmeinek alakulása

Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlen tőkebefektetések jövödelmeinek alakulása

első három negyedében a nettó jövedelmi kiadás 780 millió eurót ért el.

A legnagyobb értékű (1 137 millió euró) részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2010-ben Hollandiából érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németország (470 millió euró), a harmadik Svájc (365 millió euró), a negyedik pedig Ausztria (458 millió euró) volt. Megemlítendő még a 240 millió eurós beáramlás Franciaországból, illetve a 156 millió euró Ciprusról. A luxemburgi befektetők ugyanakkor bruttó 864 millió euró befektetésének (ami túlnyomórészt vélhetően a BorsodChemet tulajdonló holdingcégekben történt, közvetve kínai tulajdonszerzésnek köszönhető) és bruttó 1 348 millió euró kivonásának eredményeként nettó 484 millió eurót vontak ki.

A legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2011 első három negyedében Hollandiából (627 millió euró) érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németország (512 millió euró), a harmadik pedig Luxemburg (195 millió euró) volt. Megemlítendő még az 112 millió euró Ciprusról és a 88 millió euró Szingapúrból. Az orosz befektetők (a Szurgutnyeftyegáz a Mol-részesedését eladta a magyar államnak) ugyanakkor nettó 1 862 millió eurót, a finnek (vélhetően a Nokia) pedig nettó 696 millió eurót vontak ki.

2010-ben a feldolgozóiparba (TEÁOR'08 szerint) összesen nettó 426 millió euró értékű, míg a szolgáltató ágazatokba 1 895 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag termék és nem fém ásványi termék gyártása ágazatcsoportba 320 millió euró, a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása ágazatba 272 millió euró tőke áramlott; a fém alapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása ágazatból ugyanakkor nettó 198 millió eurót, a járműgyártásból pedig 37 millió eurót kivontak. A szolgáltatásokon belül a vagyonkezelés (1 223 millió euró, jelentős részben vélhetően a fent említett, a BorsodChemhez kapcsolódó ügyletnek köszönhetően), a kereskedelem (357 millió euró), a bankszektor (177 millió euró) és a távközlés (161 millió euró) említendő meg.

2011 első három negyedében a feldolgozóiparból összesen nettó 2 435 millió eurót vontak ki, míg a szolgáltató ágazatokba 1 386 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül kiemelendő a kőolaj-feldolgozás ágazatból történt 1 862 millió eurós (Szurgutnyeftyegáz), illetve a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása ágazatból történt 690 millió eurós tőkekivonás (vélhetően a Nokia). A gumi-, műanyag termék és nem fém ásványi termék gyártása ágazatcsoportba 44 millió euró, a gyógyszergyártásba pedig 39 millió euró áramlott. A szolgáltatásokon belül az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba (780 millió euró), a távközlésbe (279 millió euró) és a kereskedelemben (197 millió euró) irányuló beáramlás, illetve a szállítási-raktározásból történt 87 millió eurós tőkekivonás említendő meg.

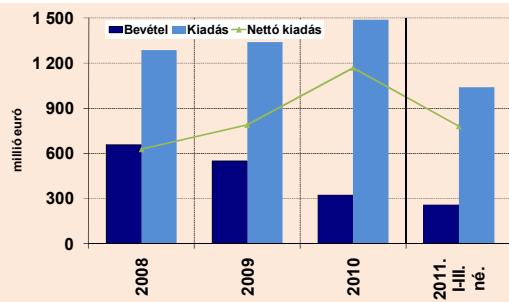
Az UNCTAD előzetes becslései szerint 2011-ben 17%-kal, 1 509 milliárd dollárra nőtt a globális közvetlen tőkebefektetések értéke, így meghaladta a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagát. A teljes tőkeáramlásban belül 49,7%-kal, 5507 milliárd dollárra nőtt a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. Az óvatosan optimista szakértői várakozások szerint 2012-ben 1 600 milliárd dollárra nőhet a globális közvetlen tőkebefektetések értéke, a növekedést ugyanakkor továbbra is kockázatok és bizonytalanság övezi.

A visegrádi országokba és Romániába irányuló beáramlás 2010-ben összességében 2%-kal nőtt az előző évhez képest. Szlovákiába – a 2009. évi nettó tőkekivonással szemben – 2010-ben 397 millió euró áramlott. Csehországba (5 107 millió euró) az előző évnek közel két és félszerese áramlott, Magyarországra (1 378 millió euró) pedig 21%-kal több. Lengyelországba (6 665 millió euró) 28%-kal, Romániába 36%-kal (2 220 millió euró) kevesebb tőke áramlott. Hazánk pozíciója javult 2009-hez képest, az öt ország beáramlásának 8,7%-a irányult Magyarországra.

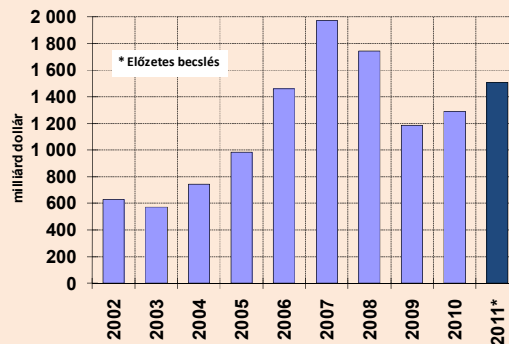
A visegrádi országokba és Romániába irányuló beáramlás 2011 első három negyedében összességében 9%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Magyarországon a 2010. első három negyedévinél nagyobb mértékű nettó tőkekivonás volt megfigyelhető. Csehországba (2 652 millió euró) 52%-kal, Romániába (1 276 millió euró) 50%-kal kevesebb közvetlen tőkebefektetés áramlott. Lengyelországban (8 331 millió euró) 68%-kal, illetve Szlovákiában (594 millió euró) az előző év azonos időszakánál 166%-kal nagyobb összegű befektetés történt.

2011-ben becslésünk szerint a teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetés meghaladhatta az 1 milliárd eurót. 2012-ben 3 milliárd euró körüli, középtávon pedig évi átlag 4 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

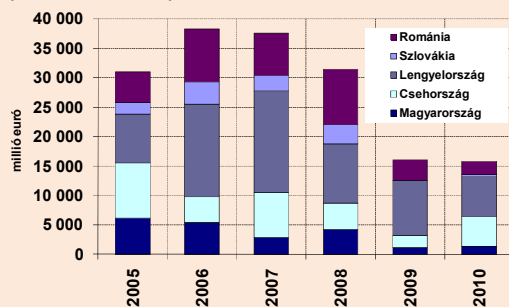
Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Gazdaságpolitikai Főosztály

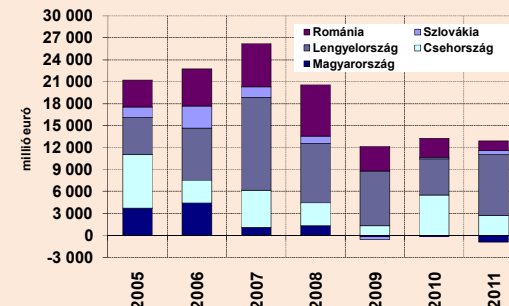
A globális közvetlen tőkebefektetések alakulása

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés (Éves adatok!)

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés (Első három negyedévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
E-mail: elemzesi@nfgm.gov.hu